

02/2011

Zpravodaj

Ekologického centra Most pro Krušnohoří

Konečně je tu ten vytoužený čas, který si většina z nás spojuje s dobou prázdnin a dovolených, cestami k vodě a za sluncem, s příjemně strávenými chvílemi v přírodě, se zábavou i zaslouženým odpočinkem. Ve vzduchu je cítit rozechvělé očekávání, usilovně domýšlíme detaily naší dovolené, počítáme dny, které zbývají do našeho odjezdu na vytoužené místo.

Ať je život ve městě sebezpoehodnější a má jisté přednosti, málo platné – volání přírody nikdo neodolá, jsme její nedílnou součástí.

V teplých letních dnech nás přepadá neutuchající touha strávit venku co nejvíce času. Vzpomínáte si ještě na ten slastný pocit, kdy jste znavení procházkou ulehli na štavnatý zelený koberec voňavě rozkvetlé louky a nechali se kolébat ptačím zpěvem...hřejivé sluneční paprsky vás hladily po tvářích a opodál se stříbřitě třpytila hladina jezírka, jehož posvátný klid narušilo jen občasně šplouchnutí kapřích ploutví...?

Doba dovolených je často jedinou příležitostí, jak se odpoutat od ubíjejícího shonu všedních dnů, od mnohdy zbytečných starostí a zničujícího stresu. Zkusme osvobodit své tělo i ducha z okovů tíživé každodennosti, uvolnit se a nechat své myšlenky volně plynout... až znovu pocítíme bytostné spojení s přírodou i se všemi lidmi kolem vás. Pak znovu objevíme, že věci zcela všední a zdánlivě obyčejné, mají v sobě skryté kouzlo, které v běžném životě často nevnímáme.

Potěšme se kouzlem přírody, ale nezapomínejme také na to, že jí máme chránit a chovat se k ní ohleduplně. Rodiče mohou využít volného času k tomu, aby dětem vštěpili lásku k přírodě a naučili je ohleduplnému chování ke všemu živému. Poznávájme přírodu, procházejme se, užívejme si jejich krás, ale zároveň nebudme lhostejní k ničení životního prostředí. Naučme se zasáhnout, pokud se setkáme s poškozováním přírody jak jednotlivci, tak i ve větším měřítku. Vždy můžeme udělat něco pro nápravu nebo alespoň požádat o radu, jak v dané situaci postupovat.

Budeme rádi, pokud nám napíšete nějaký typ na pěkně strávenou dovolenou, na hezké skoro zapomenuté místo, které stojí za povšimnutí nebo pošlete jeho fotografii. Napište nám své dojmy kladné i záporné, pokud se setkáte s nějakým problémem či nešvarem.

Přejeme Vám, abyste si naplno uživali půvabů léta: „Léto bude již pochváleno!“

Světelné znečištění - hvězdná obloha v nedohlednu?

Denní rytmus střídání světla a tmy je tu od „počátku světa“ a patří neodmyslitelně k lidskému životu. Během milionů let se tento přirozený rytmus neměnil, až s příchodem lidí a moderního světa došlo ke změnám a tento prastarý cyklus se začal zrychlovat. Světlo může nejen prospívat, ale také škodit. Světelné znečištění vzniká nesprávným nakládáním se světlem, ať už to je např. osvětlením budov, ulic, chodníků apod. Každý z nás si jistě všimnul při cestě pod večerní oblohou jejího ošklivého zabarvení do oranžova nejen nad městem. Je to způsobeno tím, že není věnován dostatek pozornosti tomu, kam lampy, reflektory a svítidla směřují. Takovéto osvětlování objektů, reklam a silnic je velice nákladné, ale má také negativní dopad pro člověka a především pro přírodu.

Ještě před sto lety chodili lidé spát jakmile se začalo stmívat a vstávali časně za svítání.

Svícení bylo drahé a ne všechna práce při něm byla možná. Během posledního století a postupným masivním nástupem výbojového osvětlení jakoby ale střídání dne s nocí postupně vymizelo. Většina z nás tráví svůj den v nějaké budově, kde je v noci stejné množství světla jako ve dne. Z výzkumů, které provedl *Light Pollution Science and Technology Institute*, mimo jiné vyplývá, že asi 50 % obyvatel Evropské unie žije v oblastech, v nichž obloha není nikdy tmavší než jako za měsíčního úplňku. Noční tma, je tak pro nás už defacto luxusem, který skoro neznáme.

Jsmo-li obklopeni světlem i v noci, narušuje se tím náš metabolismus, resp. vytváření „spánkového“ hormonu melatoninu. Melatonin je produkovaný naší epifyzou je to hormon podporující spánek a odpočinek. Tvoří se za úplné tmy a vrchol jeho tvorby je...

(odkaz na [celý článek](#))

Spolupráce kralupského ekocentra a spalovny navázána

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou (ECK), které je od roku 2006 detašovaným pracovištěm Ekologického centra Most pro Krušnohoří, uzavřelo dohodu o spolupráci se společností AVE Kralupy s.r.o., jež je od července 2010 novým majitelem spalovny odpadů umístěné v Areálu chemických výrob. „Díky této spolupráci budou občané města a přilehlého okolí průběžně informováni o emisích i dění v Areálu chemických výrob“ řekla vedoucí ECK Ing. Milena Váagnerová.

Dohoda o spolupráci na výměně dat a informací vstoupila v platnost 1.5.2011. Občané budou průběžně informováni o dění ve spalovně a každý týden se budou moci seznámit s množstvím emisí znečišťujících látek do ovzduší produkovaných spalovnou. Stejně tak bude mít ECK k dispozici hodnoty autorizovaných měření emisí (měření obsahu anorganických sloučenin chloru, fluoru, a těžkých kovů a jejich sloučenin, polychlorovaných dibenzodioxinů a dibenzofuranů).

Zástupci společnosti AVE Kralupy s.r.o. budou též neprodleně kontaktovat ECK v případě nestandardní situace v provozu, která by mohla mít vliv na životní prostředí či zdraví a majetek lidí.

Všechny informace budou k dispozici na webu ECK www.ekralupy.cz. Občané také mohou využívat bezplatnou telefonní linku **800 100 584** či běžnou linku **315 720 287** pro své dotazy ohledně dění na spalovně.

Obdobnou dohodu o spolupráci má ECK uzavřeno s dalšími společnostmi sídlícími v Kralupech n./Vlt. – ČESKÁ RAFINÉRSKÁ a.s., SYNTHOS Kralupy a.s., MERO ČR, a.s., Linde Gas a.s. a Cray Valley Czech s.r.o.

Výměna informací mezi ECK, zdejšími průmyslovými podniky a veřejností je jedním z hlavních posláních ECK a úspěšně funguje v Kralupech n./Vlt. již od roku 2006.

Děni v průmyslu

UNIPETROL RPA

30.6.2011; 13:00

Spalování uhlovodíků na polním hořáku PCH I z důvodu přejezdu výrobny PP na jiný typ prášku

Unipetrol instaluje budky pro chráněného sokola stěhovavého

Skupina Unipetrol ve spolupráci s organizací [ALKA Wildlife](#) instaluje tři speciální budky pro chráněného sokola stěhovavého v areálu Chempark Záluží. Dvě z nich jsou již vyvěšené na místě a plně funkční, poslední bude provozuschopná v průběhu léta. Instalací budek se zvýší možnost zahníždění tohoto vzácného dravce. Sokol stěhovavý je v České republice velmi vzácný, patří mezi kriticky ohrožené druhy a jeho početnost nepřesahuje padesát párů.

V okolí areálu Chempark Záluží byl již v loňském roce prokázán výskyt jednoho páru sokola stěhovavého. Aby mohl zahníždět, je zapotřebí vytvořit speciální podmínky, které právě tři nově připravené budky nabízejí.

Dvě z nich jsou již umístěny na předposledním ochozu komínu teplárny T700 a komínu energobloku Etylénové jednotky, třetí má být na chladicí věži v prostoru „Benešáku“.

[\(celý článek...\)](#)

Aktuálně z Mostu

Dne **27. 7. 2011** od 16 hodin se uskuteční veřejné projednání návrhu **8. změny územního plánu města Mostu**. Více informací se dozvíte [zde](#).

Bedýnky už i v Mostě!

Rádi byste čerstvou zeleninu nebo ovoce? Nevyhovuje Vám ta ze supermarketů? Vyzkoušejte bedýnky. Jejich obsah odpovídá dané sezóně, produkce pochází z Litoměřicka a Roudnicka. Bedýnka obsahuje **každý týden okolo 10 druhů ovoce a zeleniny**, váha je celkem cca 6-8 Kg. To vše za 250 Kč. Více se na [www.bednyky.inshop.cz](#)

Brownfieldy

Víte, co je to brownfield? Slovo „brownfield“ je převzato z angličtiny. Množné číslo originálu zní tedy „brownfields“ (v češtině se často v množném čísle používá výrazu „brownfieldy“), což přeloženo doslovně znamená „hnědá pole“. Ačkoliv se s tímto výrazem mnozí zatím neseťkali, určitě se setkali s brownfieldy osobně, ať už ve svém nebo v jiném městě. Možná, že okolo nějakého denně chodí a denně se rozčilují nad jeho přítomností. Jedná se totiž o nevyužívanou, zchátralou či ekologicky postiženou nemovitost, tedy plochu nebo stavbu, která je nevyužitá, zanedbaná a ztratila svoji funkci. Může jít třeba o zcela nebo zčásti opuštěné průmyslové areály, staré zemědělské objekty, nevyužívané drážní pozemky, bývalé vojenské prostory, vybydlené domy či celé obytné čtvrti atd. Většinu z nich je třeba zařadit do černých míst měst, ačkoliv na řadě brownfields stojí technicky a kulturně cenné budovy včetně unikátního technologického vybavení.

Už vás napadá, které brownfieldy jste občas viděli nebo je potkáváte denně? V Mostě se s nimi také jistě setkáváte, o některých se mluví už roky, jiné jsou zastrčené a do očí tolik nebíjí, a další přibývají. Tato černá místa jsou nejen ostudou sama o sobě, ale nacházejí se často v centru měst

a bývají útočištěm různých nepřízřusobivých skupin obyvatel, jako jsou např. bezdomovci, drogově závislí, skupiny dospívající mládeže... Kromě zničených stěn, podlah, stropů i oken také množství odpadků, výkalů a injekčních stříkaček, nasprejované nápisy a obrázky všeho druhu... Jste s tím spokojeni?

Jaké brownfieldy můžeme vidět v Mostě:

- jesle v ul. Bělehradská,
- MŠ J. Hory,
- nedostavěná budova zdravotního střediska v ul. J. Ševčíka.

V současné době však situace v Mostě spíše k lepšímu. Po dlouhých letech byla odstraněna zchátralá stavba bývalého kulturního střediska na Zahražanech a obyvatelé této čtvrti se těší na nový park, a navíc se blýská na lepší časy i v případě bývalé prodejny Albert v ulici Jiřího z Poděbrad (nad budovou finanční správy). Místo prodejny potravin bude v centru města nábytek – práce na rekonstrukci objektu již započaly.

Znáte ještě další mostecké brownfieldy? Přemýšleli jste už někdy o tom, jak by se daly tyto stavby využít? Napište nám.

(DK)

Dotazy z naší Zelené linky....

Co se nyní děje s programem Zelená úsporám?

Nové žádosti o dotaci přestaly být do programu přijímány na konci října 2010. Původně se plánovalo znovuootevření programu v únoru 2011. Dodnes ale není možné žádosti o podporu podávat.

Od první chvíle se objevovaly zprávy, že v programu není dostatek financí na uspokojení všech žadatelů. I když se MŽP dále dařilo získávat finance, byly z programu v dubnu 2011 vyřazeny žádosti podporující opatření ve veřejných budovách.

Na konci dubna 2011 MŽP vydalo tiskovou zprávu, ve které nastínilo další kroky v programu. Všechny přijaté žádosti jsou administrovány a ty řádně vyplněné budou též schváleny a následně propláceny. Stále též probíhá proplácení již dříve schválených žádostí a nově se rozjíždí a zpřísňují kontroly objektů, na které byla dotace již vyplacena.

MŽP se nyní snaží získat chybějící finanční prostředky v segmentu odpadů. Vláda již prošla nove-

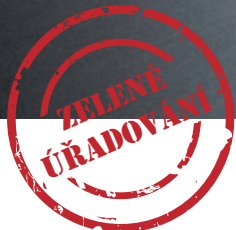
la zákona o odpadech, která umožní využívat finanční prostředky získané při registraci použitého vozidla kategorie M1 a N1 do registru silničních mj. v programu Zelená úsporám. Ty dříve měly pouze na opatření týkajících se nakládání s autovraky.

O tom, že by se program pro nové žadatele znovu otevřel, zatím MŽP neinformovalo.

Vzhledem k popularitě programu, pořádaly společně Hnutí DUHA a Heinrich Boell Stiftung ve spolupráci se zastoupením Evropské komise v ČR seminář, na kterém bylo představeno jak by mohl fungovat obdobný program podporující nejen zateplování domů či výměnu kotlů v budoucnosti. S tímto programem se nepočítá ale dříve než po roce 2013.

Pro další informace sledujte náš web a stránky MŽP ([www.mzp.cz](#)) a SFŽP ([www.sfzp.cz](#)).

Standby-On

Každý potřebuje někdy vypnout...

a to i náš počítač. Pokud někde svítí i sebe-menší světýlko, znamená to, že přístroj není zcela vypnutý, ale pouze „popostává“. Tzv. stand-by režim je velkým žroutem energie a úplné vypnutí počítače nám zase o něco lepší naši ekologickou stopu. Ti největší ekologové vytáhnou přírodní kabel ze zásuvky, ti ostatní si alespoň pořídí zásuvkovou lištu s vypínačem a vypínač samozřejmě vypnou. Když už ne každý den na konci pracovní doby, tak alespoň přes víkend...

U monitorů můžeme využít přednastaveného ekologického módu či si nastavit spořič obrazovky po 5 minutách nečinnosti a spuštění úsporného režimu po 30 minutách. To co platí u počítačů a monitorů platí i pro tiskárny, scannery, kopírky a reproduktory.

Šetřit ale můžeme nejen ve chvíli, kdy počítač používáme, ale už jeho nákupem. Pokud bereme šetření energiemi vážně, přemýšlíme totiž již této fázi. Pro lepší orientaci

nám dobře poslouží různé štítky a značky. Na počítačích, tiskárnách a podobných zařízeních hledáme značku Energy star. Na trhu jsou též notebooky se značkou Ekologicky šetrný výrobek.

Dále je možné setkat se se značkou organizace TCO Development, jejíž kritéria zahrnují životní cyklus výrobku, spotřebu energie a navíc intenzitu elektromagnetického záření.

Na elektrospotřebičích (lednicích, MW troubách, myčkách) nám nejvíce pomůže tzv. energetický štítek. Od začátku roku mají novou podobu, která by nám měla orientaci ještě ulehčit.

Kromě spotřeby energie by nás měla zajímat i záruka na zařízení – lze předpokládat, že čím delší bude, s tím delší životností výrobce počítá. Stejně tak je lepší koupit přístroj, u kterého je možné v případě poruchy rozbití, vyměnit pouze část nikoli celý přístroj.

Při výběru nového přístroje bychom neměly zapomínat na jeho funkce – užitečná je funkce automatického oboustranného tisku u tiskárny a kopírky, což jsme si vysvětlili již minule u papírování.

Energii šetříme i tím jak svítíme a topíme (a v létě chladíme), ale o tom se rozpovídáme až jindy.

(RČ)

MÁ TO SMYSL...

Obyvatelé Mostu odevzdali v loňském roce do sběrného dvora **1 207** starých nebo vysloužilých televizorů a dalších **679** monitorů. Umožnili tak recyklaci těchto spotřebičů, což se projevilo v úspore elektrické energie, ropy, vody či snížení produkce nebezpečného odpadu a skleníkových plynů. Vyplyvá to z analýzy neziskové společnosti ASEKOL, která pro město sběr a recyklaci elektrozařízení vytříděných občanů zajišťuje.

Zpětný odběr a recyklace jedné televize uspoří podle údajů společnosti tolik energie, kolik spotřebuje žárovka za čtyři měsíce nepřetržitého svícení, palivo osobního automobilu za 22 kilometrů jízdy, či zabrání vzniku odpadní vody z deseti sprchování.

Z certifikátu Enviromentálního vyúčtování společnosti ASEKOL vyplyvá, že obyvatelé Mostu loni vytříděním **1 207** televizorů a **679** monitorů uspořili **281** kilowatthodin elektřiny, **5 559** litrů ropy, **1,413** milionu litrů vody a **12 688** tun primárních surovin. Navíc se podařilo snížit emise skleníkových plynů o **75** tun kyslíčnicku uhličitého a produkci nebezpečných odpadů o **286** tun.

Ovzduší

Aktuální přehled z měřicích stanic o stavu znečištění ovzduší může sledovat [zde](#).
(Zdroj dat: [ČHMÚ](#))

Vyhodnocení čistoty ovzduší v uplynulém měsíci z měřicích stanic Most ČHMÚ, Most ZÚ a Litvínov ZÚ si můžete prohlédnout [zde](#).

Vzdělávejte se s námi

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří nabízí výukové programy, semináře "na míru" s tématy: biopotraviny, krajina, průmysl, zdraví a životní prostředí, voda, půda, odpady, biodiverzita, obnovitelné energie, klimatické změny a další.

S kompletní nabídkou se můžete seznámit v Katalogu vzdělávacích programů ECM - [viz odkaz](#).

Naše publikace

- publikace o ulhí
- výukový CD-ROM

K objednání [ZDE](#).

Ekovýchova

Ve dnech **8.-17.7.2011** probíhá pro všechny ve věku 15-35 let **tábor Ekokoko** pořádaný Hnutím Brontosaurus v Kokořínském Dole. Více informací se dozvíte zde: <http://ekokoko.webnode.cz/>

Do **31.10.2011** probíhá fotosoutěž **Svíťme si na cestu...ne na hvězdy**. Více o soutěži České astronomické společnosti včetně pravidel naleznete zde: <http://www.astro.cz/akce/soutez/svetelne-zneclisten/2011/pravidla/>

Na **podzim 2011** připravuje Sdružení TEREZA **semináře pro pedagogy** s tématy ovzduší a odpadů. Pro další info sledujte web: <http://www.terezana.cz/profil-odborne-a-metodicke-seminare-pro-pedagogy.html>

Do konce roku probíhá soutěž „Znáš naše lesy“, kterou pořádá Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. Více zde: http://www.uhul.cz/ovvap/znas_nase_lesy.php

Akce Chemie a paliva

Studijní cesta Komise ENVE

My v České rafinérské a.s.

Významné dny

Světový den životního prostředí - 5. června

V roce 1972 bylo toto datum ustaveno Valným shromážděním ve Stockholmu na Konferenci OSN o životním prostředí, která znamenala mezník v přístupu k životnímu prostředí ve světovém měřítku.

Letošní téma Světového dne životního prostředí „**Lesy: Příroda ve vašich službách**“ upozorňuje na hodnotu lesů a dalších ekosystémů, která dosahuje úrovně mnoha bilionů dolarů.

Zasadte strom! Podpořte [kampaň Programu OSN pro životní prostředí](#) (UNEP) za vysazení celkem sedmi miliard stromů na celém světě do konce letošního roku - jeden strom symbolicky za každého obyvatele planety! Čtyři miliardy jsou již vysazeny. K výsadbě dalších šesti miliard se lidé a firmy již zavázali.

CO SE U NÁS/VÁS DĚJE...

Rok 2011 byl vyhlášen „**Mezinárodním rokem chemie**“. Jednou z akcí, kterou dne 18.5.2011 pořádala Vysoká škola chemicko-technologická (VŠCHT) v Praze, byla i akce s názvem „**Chemie a paliva**“.

Akce se zúčastnili i zástupci VÚHU a.s. se stánkem „Uhlí – energie i chemie“ a snažili se v konkurenci s ropou a plynem seznámit laickou veřejnost a především pak studenty středních škol s historií vzniku uhlí, jeho objevem, prvním použitím pro člověka, způsobem jeho těžby, užití v minulosti, současnosti i budoucnosti. Mnozí návštěvníci tak poprvé drželi v ruce černé a hnědé uhlí. Časté dotazy směřovaly rovněž ke krajině mostecké hnědouhelné pánve poničené těžbou a nyní zrehabilitované, ke způsobům

rekultivace a možnostem dalšího využívání krajiny. Strážníkem Městské policie Praha byly zástupcům VÚHU a.s. na stánku pokládány zvědavé otázky k Jezeru Most; např. kdy bude dokončeno jeho naplnění, jakou vodou je jezero plněno a kdy se v něm budou moci „mostečtí“ koupat. Velký zájem byl o možnost prohlédnout si těžbu uhlí či rekultivovanou krajinu v rámci akce Uhelné safari či dny otevřených dveří, které pořádá Palivový kombinát Ústí, s.p. u Jezera Most a samozřejmě tiskoviny a propagační materiály, které poskytly společnosti Czech Coal a.s. Severočeské doly a.s., ČEZ a.s. a OKD a.s.

(celý článek...)

(MV)

Už malé děti ví, že sova houká. „Hú, hú“, ozývá se v pohádkách z temného lesa, aby byla nabuzena atmosféra tmy, bezmoci, zla. Ale z lesa můžete slyšet i zvuky připomínající něco mezi mňoukáním kočky a zavrzáním vrátek. V posledních letech je tento hlas čím dál tím častěji slyšet i v městských parcích a dokonce i na sídlištích. I takové zvuky, ač se to nezdá, mohou patřit sově. Pískání mláďat kalouse ušatého můžete slyšet už zvečera nebo i pozdě v noci.

Dříve se kalous ušatý do blízkosti měst stahoval zejména během zimy a předjaří, dnes se s ním ve městech můžeme setkávat po celý rok. Ani Most není v tomto případě výjimkou a často jej lze zaslechnout či zahlédnout mezi paneláky. K hnízdění využívají cizích opuštěných hnízd, zde zvláště hnízd stračích. Mláďata opouštějí hnízdo ještě v době, kdy na sobě mají prachové peří. Posedávají pak na větvích a rodiče je stále ještě krmí. Pokud tedy uvidíte na větvích posedávat malé mžourající sovič-

ky, nelekněte se jich, ale také je nerušte a neplašte. Potěšte se tím, že tu žijí s námi a dělají nám tiše a nenápadně společnost.

Abyste byli schopni lépe rozeznat projevy kalouse ušatého, poslechněte si nejprve zvuky, které vydává - [zde](#).

(DK)

Zajímavé akce, které stojí za to navštívit

KVĚTY 2011, 14.7.2011 - 17.7.2011 - www.vll.cz

- svátek pro všechny milovníky křehké krásy květin

- adresa: Výstaviště Lysá nad Labem, spol. s r.o., Masarykova 1727, Lysá nad Labem

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Budovatelů 2830, 434 37 Most

Tel./fax: 476 703 992

E-mail: ecmost@vuhu.cz

URL: www.ecmost.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: **800 195 342** (Po - Pá: 6 - 22 hod.)

Návštěvní doba: Po - Pá: 8 - 18 hod.

